

J. Prus

Grzech pierworodny ekonomistów

Już niemal komunalem traci dziś zdanie, że zawodowi ekonomiści zawiedli całkowicie jeśli chodzi o określenie źródeł dzisiejszego kryzysu gospodarczego. Nie zdajemy jednak sobie sprawy co jest źródłem tego niepowodzenia uczonych, wśród których spotykamy, również i w Polsce, ludzi bardzo wybitnych, wyposażonych w niecodzienne zdolności, wielką wiedzę i odznaczających się niepowściągliwą pracowitością.

Bo nie można powiedzieć, by kryzys dzisiejszy został przez świat naukowy zlekceważony. Przeciwnie nagromadzono ogromne materiały statystyczne, wyrównano na ich podstawie bardzo kunsztowne wykresy, stworzono setki bardzo subtelnych i wzajemnie się wykluczających teorii — tylko w tej dżungli cyfr, w powo-
dzi słów, w labiryncie naukowych definicji, zgubiono człowieka.

Panująca dziś nauka ekonomiczna, niezależnie od tych czy innych jej kierunków, bada przede wszystkim stronę przedmiotową zjawisk ekonomicznych. Tam zaś gdzie trzeba się zająć człowiekiem, zamiast żywego człowieka wystawiono martwą abstrakcję — homo oeconomicus, dbającego wyłącznie o osiągnięcie możliwie największego zysku dla siebie.

Człowiek jest wytworem stosunków historycznych. Instynkty bytujące w duszy człowieka powstają pod wpływem długotrwałego przymusu, wywołującego u człowieka określony sposób postępowania. Człowiek dzisiejszy i istniejące w nim instynkty to jeszcze produkt przymusu, stosowanego w pierwotnych hordach, instynkty, uszlachetnione następnie przez harmonijną organizację życia średniowiecznego, instynkty, wzmocnione w okresie światłego absolutyzmu. Wiek 19 — 20 — to okres rozkładania się tych instynktów.

Grunt przygotowała filozofia oświecenia, uformowała drogę Wielką Rewolucja, największe zaś spustoszenia dokonał liberalizm gospodarczy przez podniesienie dążenia do zysku do poziomu najwyższej cnoty ludzkiej. Wynikiem tych procesów historycznych jest dzisiejszy człowiek o instynktach społecznych rozłożonych lub osłabionych. Tych przemian w człowieku nie dostrzegli zagłębieni w badania przedmiotowych stosunków i wychowani pod sugestią abstrakcyjnego „homo oeconomicus” ekonomiści. Nie dostrzegli tego, że powstała w duszach ludzkich anarchia jako bezpośredni swój wynik dała anarchię w społeczeństwie, której jednym może najbardziej niebezpiecznym przejawem jest dzisiejszy kryzys gospodarczy. Nie rozumieli więc tego, że swoboda w dziedzinie gospodarczej, która jeszcze 50 lat temu mogła być tolerowana, dziś musi prowadzić do katastrofy, próby zaś etatyzmu w oparciu o dzisiejszego człowieka muszą prowadzić do nadużyć i do jeszcze większej demoralizacji.

Dlatego wyjście z dzisiejszej sytuacji mogą znaleźć ludzie o czystym obciążeniu szeregami wad i słabości, ale ludzie dła-
tych pieniędzy nie będzie wszystkim, reguły moralności chrześcijańskiej będą obowiązujące, a mi

łość ojczyzny będzie święta. Wychowanie tych ludzi staje się dziś głównym problemem politycznym, w szczególności również i dlatego, że jest to warunek rozwiązania kryzysu gospodarczego.

Pierwszym etapem będzie tu wychowanie pionierów, tych, którzy następnie będą wychowywać całe społeczeństwo przez skupienie we wspólnej organizacji lu-

dzi o najsilniejszych instynktach społecznych. Zadanie to podjął we Włoszech faszyzm, w Niemczech socjalizm narodowy, w Polsce — Obóz. Skupieni w tych organizacjach ludzie pod wpływem entuzjazmu, wywołanego wielkością stojących przed nimi zadań, odrodzili się moralnie i ruszyli na duchowy podbój całego Narodu.

Tym drugim zaś etapem będzie

odrodzenie moralne całego Narodu. Nie da się ono dokonać bez współdziału państwa, niezbędnym zaś tego warunkiem jest objęcie władzy w państwie przez nowe ruchy. Zbyt wielu jest bowiem we współczesnych społeczeństwach jednostek tak zdemoralizowanych, które ustąpią tylko przed siłą, zbyt wiele jest takich, których w korbach obowiązków utrzymać zdoła tylko przymus. Wracamy bowiem dziś do tego okresu, w którym przy pomocy przymusu będą wytwarzane w ludziach instynkty społeczne. I dla tego, czy się komu podoba, czy nie, ingerencja państwa równie i w sprawy gospodarcze będzie znaczna, znaczniejsza niż dotychczas. I nie pomogą na to nic tysiące, często w oderwaniu słusznych, argumentów, przytaczanych przez ekonomistów. Muszą one ustąpić przed faktem, że Naród musi się ratować przed rozkładem przez tworzenie nowych i odbudowanie starych instynktów społecznych. To zaś możliwe jest tylko w twardej szkole przymusu, wkraczającego równie w dziedzinę gospodarczą.

Odebranie koncesyj 11 szkołom średnim

Kuratorjum warszawskiego okręgu szkolnego, po przeprowadzeniu inspekcji szkół średnich, zdecydowało w nadchodzącym roku szkolnym 1934-35 nie wydawać koncesyj na dalsze prowadzenie zakładów naukowych, 11

szkołom średnim. Szkoły pozbawione koncesyj nie dostosowały się do wymogów nowej ustawy o ustroju szkolnictwa średniego, nie posiadają odpowiednich urządzeń, pomocy naukowych i t. p. Wśród szkół tych znajdują się dwie szkoły żydowskie.

W przyszłym roku szkolnym uzyskać ma prawo publiczności szkoła mniejszościowa, gimnazjum rosyjskie, utrzymywane przez stowarzyszenia kulturalne emigrantów.

Dziennikarze polscy z zagranicy odwiedzają Macierz

Z okazji II-go Zjazdu Polaków z Zagranicy przybędzie do Polski przeszło 30-tu dziennikarzy polskich z zagranicy. Będą oni podejmowani przez Komisję Prasowo-Propagandową II-go Zjazdu Polaków z Zagranicy, która zorganizuje dla nich m. in. specjalną wielką konferencję prasową w Warszawie. Na konferencji tej będzie omawiana sprawa kontaktu prasowego polskiej prasy krajowej z polską prasą na obczyźnie.

Święto 20 p. p.

KRAKÓW, 26.5. W dniu dzisiejszym 20 p. p. ziemi krakowskiej obchodził święto 15-lecia istnienia pułku. Wieczorem w przeddzień święta odbył się apel ku czci poległych w walkach o wolność ojczyzny oficerów i szeregowych. Dziś o godz. 9.30 uformowały się wszystkie oddziały 20 p. p. na dziedzińcu w koszarach Króla Kazimierza Wielkiego. Po odebraniu raportu przez gen. Łuczyńskiego kapelan ks. Marski celebrował mszę św. Po nabożeństwie odbyła się defilada 20 p. p., poczem nastąpiła uroczysta dekoracja miast Krakowa, Wieliczki, Bochni i Będzina odznakami pułkowymi.

Ograniczenie pracy w przedsiębiorstwach przewozowych

Związki zawodowe robotników transportowych występują do Inspektoratu Pracy I-go okręgu o uregulowanie sprawy czasu pracy w przedsiębiorstwach transportowych. Związki podnoszą, że postanowienia ustawy, ograniczającej pracę w tego rodzaju zakładach do 8-miu godzin dziennie nie zostały dotąd wykonane.

Większość firm transportowych w Warszawie zatrudnia swoich robotników po 10 i więcej godzin dziennie.

O obniżenie cen spirytusu

Związek Izb Rzemieślniczych opracował memoriał do Ministerstwa Skarbu w sprawie wprowadzenia specjalnych ulg przy nabywaniu spirytusu przez rzemieślników. Samorząd rzemieślniczy zabiega, by cechy mogły nabywać dla swych członków spirytus po cenach hurtowych, stanowi on bowiem nieodzowny surowiec w większości rzemiosł, jak np. dla cukierników, kuśnierzy, fotografów i t. p.

Nie będzie pomocy w dziedzinie kosmetyki

Ministerstwo Opieki Społecznej wydało wyjaśnienie w sprawie zakresu pomocy lekarskiej Ubezpieczalni, w związku z wprowadzeniem dopłat za lecznictwo. Opieka lekarska Ubezpieczalni nie dotyczy, nawet za dopłatą, udzielania porad kosmetycznych.

„His Master's Voice” PŁYTY od B. RUDZKI Gramofony najnowszy model 245. — zł. 6. — W-wa, Marszałkowska 146 i 87. Nowy Świat 32.

Wykupienie cukrowni z rąk obcych kapitalistów

W tych dniach doszło do skutku przejęcie przez cukrownictwo polskie większego pakietu akcji szeregu cukrowni, znajdujących się na terenie województwa poznańskiego. Pakiet tych akcji znajdował się dotychczas w rękach grupy kapitalistów holenderskich.

Aby zapobiec możliwemu przejściu dotychczasowego holenderskiego stanu posiadania w naszym cukrownictwie do rąk innych kapitalistów zagranicznych, kilka większych grup cukrowniczych, zrze-

szonych w zw. warszawskim, nabyło przy pomocy finansowej banków, cały holenderski portfel akcji, obejmujący decydującą większość udziałów cukrowni: Janikowo, Pakość, Tucznio, Opalenica, Środa i Wierzbosławice oraz część akcji cukrowni Września, położonych w województwie poznańskim.

W ten sposób, poważny stan posiadania w grupie cukrowni poznańskich przeszedł w polskie ręce.

Wycieczka Polaków z Francji do Polski

W sierpniu r. b. przybędą do Polski na II-gi Zjazd Polaków z Zagranicy i Igrzyska Sportowe Polaków z Zagranicy liczne wycieczki. Zorganizowaniem wycieczek z Francji zajęła się Rada Porozumiewawcza Związków Polskich we Francji przy współudziale szeregu innych organizacji. Wycieczkowicze przyjadą specjalnymi pociągami, z których pierwszy ma odjechać z Lille dnia 28-go lipca r. b.

Drugi pociąg wyjeżdża z Lille dnia 2 sierpnia r. b. Pociągami tymi przyjadą również dzieci szkolne.

Grupy, koncentrujące się w Paryżu, mają być dołączone do pociągów, odchodzących z Lille, dopiero na terenie Belgji.

Trzecim pociągami (Wschodnia Francja) odjadą 29-go lipca r. b. ze Strasburga członkowie wszystkich wyżej podanych organizacji, mieszkający na terenie konsulatów Rzeczypospolitej Polskiej w Strasburgu i Lyonie. Pociąg ten zostanie dołączony w Poznaniu do drugiego pociągu i zabierze jadących do Warszawy. Znacznie obniżone ceny biletów umożliwią prawdopodobnie naszym rodakom z Francji wzięcie licznych udziałów w tych wycieczkach.

Ministerstwo Komunikacji w Warszawie udzieliło 80 proc. zniżki na kolejach polskich dla tych wszystkich, którzy przybędą do Polski z wycieczkami, organizowanymi przez Radę Porozumiewawczą Związków Polskich we Francji.

Napiwki czy procenty w hotelach?

Wczoraj odbyła się dwustronna konferencja pod przewodnictwem okręgowego inspektora pracy p. Domaniewskiego, w sprawie zamiany stosowanych obecnie napiwków w hotelach na pewien procent od rachunków hotelowych. Po dłuższej dyskusji ustalono, że narazie we wszystkich hotelach wywieszane będą ogłoszenia informujące gości, że na ich życzenie procent za usługę może być doliczany do rachunków.

W ten sposób przyjezdnym po-
stawiono prawo wyboru jednego z

dwóch sposobów wynagrodzenia za usługę.

Postanowienie to ma być wprowadzone tytułem próby na 6 miesięcy, poczem przeprowadzona będzie ankieta mająca na celu stwierdzenie, czy zarządzenie to jest celowe. Postanowienie będzie wprowadzone niezwłocznie w życie, a odpowiednie ogłoszenia mają być umieszczone na widocznym miejscu w portierniach.

Splata odsetek Pożyczki Narodowej

Ministerstwo Skarbu umieściło w planie spłaty odsetek od długów państwowych na drugi kwartał bieżącego roku budżetowego, odpowiednio fundusze na pokrycie pierwszych odsetek Pożyczki Narodowej.

Na cel powyższy wyasygnowano będzie w miesiącu lipcu kwota 6 milionów zł.

Dziś wybory Zarządzenia porządkowe

Władze bezpieczeństwa wydały szereg zarządzeń dla zapewnienia spokojnego przebiegu wyborów samorządowych w pięciu większych miejscowościach pow. warszawskiego, które rozpisane zostały na dziś niedzielę dn. 27 b. m. Do lokali komisji wyborczych w Pruszkowie, Otwocku, Piasecznie, Nowym Dworze i Zakroczymiu przydzielonych będzie po dwóch funkcjonariuszów P. P. Przez cały dzień wyborów przeprowadzane będą porządki

inspekcje pod kierownictwem komendanta P. P. pow. warszawskiego nadkomisarza Fuchsa.

Zwrócona została uwaga na zakaz agitacji w pobliżu lokali wyborczych. Rozdzielanie ulotek, jak i wywieszanie plakatów, nie może się odbywać w odległości do 100 m. od siedziby komisji. Po zakończeniu głosowania i obliczeniu głosów przez komisję, urny wyborcze zdeponowane zostaną w magistratach.

Przy obecnych wyborach do miast pow. warszawskiego wpłynęła względnie mała liczba list. W Pruszkowie stało do wyborów 6 ugrupowań, w Otwocku 3, w Nowym Dworze 5, w Piasecznie zgłoszono tylko dwie listy, jedną polską, obejmującą zarówno ugrupowania porządkowe, jak i prawicowe, drugą zaś listę żydowską.

Do wyborów nie stało zupełnie Stronnictwo Ludowe. Rzecz charakterystyczna, że nie zgłosiły również list ugrupowania skrajnie lewicowe.

Podróżuj samo lotem

Czy było przywłaszczenie i fałszerstwo podpisu?

Donosiliśmy wczoraj o procesie właścicieli pensjonatu w Świdrze, małżonków Haniewiczów, którzy opowiadali przed sądem, pod zarzutem przywłaszczenia pieniędzy niejakiej Buzowej oraz sfalszowania jej podpisu. Buzowa była współniczką Haniewiczów i cała sprawa powstała na tle wzajemnych rozrachunków. Buzowa dowodziła, że Haniewicz sfalszował jej pokwitowanie i nie zwró-

cił wpłaconych do spółki pieniędzy w wysokości przeszło 3.000 zł.

Wczorajsza rozprawa została odroczone na inny termin, celem uzupełnienia śledztwa, albowiem Haniewicz twierdził, że podpis Buzowej na pokwitowaniu jest autentyczny. Sąd postanowił przeprowadzić drugą ekspertyzę pisma dla stwierdzenia tej okoliczności.

Nowa regulacja podmiejskich taryf kolejowych

Równocześnie ze skasowaniem IV klasy w pociągach osobowych zwiększono liczbę miast, z których i do których stosuje się taryfy podmiejskie w pociągach ruchu podmiejskiego, w komunikacji z opodal leżącymi osadami.

Obecnie takimi ośrodkami są: Warszawa, Łódź, Kalisz, Włocławek, Częstochowa, Zawiercie, Strzelce, Dąbrówka, Będzin, Sosnowiec, Wilno, Grodno, Białystok, Brześć, Bielsk P., Chelm, Siedlce, Pińsk, Lubliniec, Słomnik, Włocławek, Baranów, Lida, Molodeczno, Głębokie, Suwałki, Radom, Skarżysko, Końskie, Tomaszów, Kielce, Miechów, Olkusz, Lublin, Zamość, Hrubieszów, Włodzimierz, Kowel, Luck, Sarny, Rowne, Zdobychów, Kraków, Chrzanów, Oświęcim, Bielsko, Cieszyń, Tarnów, Nowy Sącz, Jasło, Rzeszów, Lwów, Przemyśl, Jarosław, Lubaczów, Sanok, Sambor, Strzyż, Drohobycz, Borysław, Rawa Ruska, Złoczów, Tarnopol, Stanisławów, Kolomyja, Chodorów, Czortków, Buczac, Kopyczynce, Poznań, Kępno, Ostrow, Jarocin, Krotoszyń, Leszno, Czempiń, Wolsztyn, Złazyn, Nowy Tomyśl.

Miedzychód, Szamotuły, Chodzież, Rogoźno, Wągrowiec, Inowrocław, Gniezno, Mogilno, Września, Kościan, Rawicz, Wielun, Trzemeszno, Żnin, Grodzisk, Włp., Oborniki, Bydgoszcz, Nakło, Węgorz, Pruszków, Bag., Chojnice, Toruń, Chelmino, Chelmża, Wąbrzeźno, Jabłonowo, Brodnica, Działdowo, Grudziądz, Starogard, Tczew, Kartuszy, Kościerzyna, Wejherowo, Gdynia, Gdańsk, Tuchola, Czersk, Koronowo, Lidzbark, Gniew, Pelplin, Radzyń, Skarszawy, Świecie.

W komunikacji podmiejskiej sprze-
daje się bilety na przejazd jednorazowy i powrotny w cenie około 5 groszy za osobokm. w klasie III i 7,5 gr. w klasie II-iej. Poza tym sprzedaje się ulgowe bilety podmiejskie miesięczne, sezonowe (w letnim sezonie) i roczne oraz bilety podmiejskie tygodniowe dla robotników i mieszkających w okolicy. Wszystkie te kategorie biletów okresowych obliczone są od stawek taryfy podmiejskiej, zatem są o blisko 25 proc. tańsze od takichże biletów na wszystkie pociągi osobowe.

Otwarcie nowych wystaw w Zachęcie

W sobotę dn. 26 b. m. odbyło się w Zachęcie otwarcie nowych wystaw przy licznych udziałach zaproszonych gości. Na otwarciu obecni byli m. in. amb. J. Laroche z małżonką, poseł belgijski hr. J. Davignon z małżonką, bar. K. Kulner z poselstwa jugosł., radca M. Lom z poselstwa czechosł. i w. inni.

Spółród nowostawnych wystaw, niezwykle interesująco przedstawia rycin Feliksa Jasinskiego, polskiego rytownika zmarłego w r. 1901 we Francji. Ryciny te w całości pochodzą ze zbioru p. L. Wellisza. Wystawa grupy „Al Fresco” zajmująca największą salę reprezentuje mało uprawiany naogół rodzaj twórczości plastycznej, jakim jest fresk. Na poświęconej wystawie Stanisława Jakubowskiego zebrano około dwudziestu rzeźb gipsowych, zapożyczonych z twórczością tego utalentowanego rzeźbiarza. Całość wystawy uzupełnia wystawa ogólna z kolekcjami prac — Czesława Kielbińskiego, Marji Rogowskiej, Marjana Szymanowskiego i Czesława Znamierowskiego.

Odczyty prof. Siegfrieda w Alliance Française

W dniach 28 i 29 maja odbędą się, organizowane przez Alliance Française, dwa odczyty znakomitego autora dzieł politycznych, ekonomicznych i społecznych, p. Andrzeja Siegfrieda, członka Institut de France oraz profesora Collège de France i Ecole des Sciences Politiques.

Odczyty te, w języku francuskim, będą wygłoszone w Auli Uniwersytetu Warszawskiego i poprzedzi je wstęp, który wygłosi p. Prof. Wacław Makowski, vice-marszałek Sejmu.

Temat pierwszego odczytu: w dniu 28 maja: „Kryzys Europy w świetle”, drugiego, w dniu 29 maja: „Psychologia francuska w obliczu zagadnień współczesnych”. Te dwa odczyty jednej z najwybitniejszych osobistości współczesnej Europy niewątpliwie obudzą zainteresowanie szerokich kręgów publiczności.

Początek odczytów o godz. 8-iej wieczorem. Wstęp wolny.